

ב"ה

פרשת ויצא

ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש
בראשית כח, כ.

צריך להתפלל להקב"ה שיהיה לו לחם לאכול ובגד ללבוש

בירושלמי מסכת תענית^[1] איתא: "רבי שמעון בן לוי אמר אם סדרתה תפילה לא תהא מיצר פיך (לא תתפלל תפלה קצרה), אלא הרחב פיך (לשאל כל צרכך בביאור יפה) ואמלאהו".

וכן הוא במפרשי התנ"ך: בפירוש רש"י – "הרחב פיך לשאול ממני כל תאוות לבך, ואמלאהו, ככל אשר תשאל אמלא"; בפירוש האבן עזרא – "שתבקש בפיוך כל רצונך ומשאל לבך, ואמלאהו"; ובפירוש הספורנו: "הרחב פיך, העמק שאלה או הגבה למעלה, ואמלאהו, מבלעדי שתצטרך להשתחוות לזולתו להשיג חפצך".

...סדר העולם כפי שצריך להיות על פי מדות טובות וישרות הוא – "שהשואל שואל כעני על פתח", שהרי ידע איניש מעמדו ומצבו שאין בידו זכיות שבשבילם יוכל לדרוש צרכיו "בזרוע"^[2], אלא צריך לבקש מהקב"ה בתורת צדקה וחסד חנם, ולכן, "אינו מרים ראש לשאול שאלה גדולה", ומה שיתנו לו – צריך להיות "שמח בחלקו"^[3].

...ועל זה מוסיף ריש לקיש, "אם סדרתה תפילה לא תהא מיצר פיך, אלא הרחב פיך ואמלאהו".

בענין "סדרתה תפילה" – כותב הצמח צדק^[4]: "יש לפרש על דרך חסידים הראשונים היו שוהין בתפלתן" ("שוהין שעה אחת ומתפללין שעה אחת וחוזרין ושוהין שעה אחת")^[5], היינו, שעבודת התפלה היא כדבעי למהוי, באופן ד"דע לפני מי אתה עומד"^[6], ולאחרי ההכנה הראויה על פי עשרת התנאים שנימנו בדברי הפוסקים.^[7] וכאשר התפלה היא באופן כזה ("סדרתה תפילה") – אזי ישנו ציווי ("לא תהא מיצר פיך אלא) **הרחב פיך**" (לשאל כל צרכך בביאור יפה).

והביאור בזה: יש מי שנמצא עדיין באמצע העבודה – "כְּעֵי עַל פֶּתַח שְׁאִינוּ מְרִים רֹאשׁ לְשֹׂאֵל שְׂאֵלָה גְדוּלָה", ומבקש רק "דבר מועט כדי חיים"^[18], כיון שכללות עבודתו היא באופן של פרישה כו',

אבל כאשר עבודתו היא **בדרגא נעלית יותר**, אזי "לא תהא מיצר פיך אלא הרחב פיך" גם בנוגע לדברים גשמיים – כי, צרכיו הגשמיים אינם ענין בפני עצמו, כיון שעבודתו היא באופן ש"בכל דרכיך דעהו"^[19], היינו, שכל עניניו הם בשביל שיוכל להיות "דעהו", שעושה מהם כלי לאלקות, ועל ידי זה עושה לו יתברך דירה בתחתונים, ולכן צריך לבקש שיהיו כל עניניו באופן של הידור ומבחר, "הרחב פיך" – כדי שהענין ד"דעהו" יוכל להיות **בהרחבה יתירה**.

וזהו גם תוכן מאמר רבותינו ז"ל^[10] "שלשה מרחיבין דעתו של אדם אלו הן דירה נאה ואשה נאה וכלים נאים" – וכיון שאין מאמר רבותינו ז"ל יוצא מידי פשוטו, הרי הכוונה היא לדירה נאה וכלים נאים **כפשוטם** – כי, בהיותו "אדם" כדבעי, על שם "אַדְמָה לעליון"^[11], הרי כל עניני עולם הזה לא נבראו אלא בשבילו, כדברי הגמרא במסכת ברכות^[12], "כי זה כל האדם"^[13]... כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה", ולכן, אסור לו לוותר על זה, כי אם, "הרחב פיך", שיהיו אצלו כל הענינים באופן של הרחבה.

וזהו גם מה שכתוב בירושלמי^[14] "עתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל שראת עינו ולא אכל" – דלכאורה, היתכן להיות "בעל תאוה" עד כדי כך שכל מה שעינו רואה מוכרח הוא לאכול, ואם לאו, הרי זו עבירה שעתידי ליתן עליה את הדין?! – כי, כאשר הוא "אדם" כדבעי, אזי אכילתו היא על דרך אכילת קרבנות ואכילת שבת ויום טוב, שהאכילה עצמה היא ענין של **מצוה**.^[15]

וזהו גם מה שמצינו אצל הנשיאים הנהגה באופן של הרחבה^[16], ועד לאופן הנהגה של מלך ש"ביפיו תחזינה עיניך"^[17], ו"גדלהו משל אחיו"^[18] (נוסף לכך שאפילו "נתמנה אדם פרנס על הציבור אסור בעשיית מלאכה כו"^[19]) – כי, להיותו "מלך" (כולל ולכל לראש) על עצמו, אזי הנהגתו בעניני העולם היא באופן שכל דבר שרואה בעולם אינו באקראי בעלמא (כפי שמבאר ומסביר הבעל שם טוב^[20]), אלא בודאי שייך אליו, וצריך לעשות ממנו כלי לאלקות כו'.

וזוהו שאומר ריש לקיש "אם סדרתה תפילה לא תהא מיצר פיך, אלא הרחב פיך ואמלאהו" – שכאשר יהודי נמצא במעמד ומצב ד"סדרתה תפילה", אזי כל הבקשות שמבקש בשנים עשר ברכות אמצעיות, גם בנוגע לדברים גשמיים, צריכים להיות באופן ד"הרחב פיך" כפשוטו, ואז – "ואמלאהו".

קטע משיחת י"ב תמוז, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תש"כ ח"ב ע' 204.

- [1] פ"ג ה"ו (ובפי' קה"ע).
[2] ראה ברכות יז, ריש ע"ב ובפרש"י.
[3] אבות רפ"ד.
[4] ע' רצו.
[5] ברכות רפ"ה (במשנה). שם לב, ב.
[6] ראה שם כח, ב.
[7] ראה ספר דרך חיים ע' 10. הובא בשל"ה עניני תפלה בתחלתו (רנ, א ואילך).
[8] פרש"י ברכות שם (ג, א).
[9] משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג.
[10] ברכות נז, ב.
[11] ראה של"ה ג, רע"א. ועוד.
[12] ו, סע"ב.
[13] קהלת יב, יג.
[14] סוף קידושין.
[15] ראה גם תו"מ ח"ז ריש ע' 19.
[16] ראה גם לעיל ס"ע 147. וש"נ.
[17] ישע'י לג, יז. וראה רמב"ם הל' מלכים פ"ב ה"ה.
[18] יומא יח, א.
[19] קידושין ע, א. רמב"ם הל' סנהדרין פכ"ה ה"ד.
[20] ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סקע"ט ואילך. וש"נ.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה